

V oblasti světonázorové výchovy se jeví jako hlavní článěk obnovení vedoucí úlohy učitele v ideovém formování žáků.

Jednotlivé kapitoly publikace se zabývají marxisticko-leninskými principy výchovy, výchovou komunistické osobnosti, formováním komunistického světového názoru, zásadami komunistické výchovy vcelku, komunistickým vztahem k lidem, výchovou k proletářskému internacionalismu a socialistickému vlastenectví, výchovou komunistického vztahu k práci, rozvojem estetických citů, názorů a vkusu, vlivem vědeckotechnického pokroku na rozvoj osobnosti v socialismu.

Publikace podrobuje kritice názory likvidátorů třídního pojetí morálky a bojuje proti maloburžoaznímu pojetí mravní výchovy. Odmítá též kompromisy „reformování“ a „modernizace“ principu kolektivizace při řešení problému výchovy socialistického vztahu k lidem. Ukazuje též na nesprávné pokusy likvidace třídního principu humanismu a vlastenectví. -jp-

HOLAS, EMIL: CHOVÁNÍ, SUBJEKT, PSYCHIKA.

Praha, Academia 1971. 200 s.

Práce je pokusem o psychologickou interpretaci otázek filosofické antropologie. Jejím východiskem je obecná charakteristika života, jehož důležitým rysem je interakce individua a jeho životního prostředí. Podrobně je sledováno, jak je ovlivňováno původní animální chování a přetvářeno ve specificky lidské chování.

Při analýze lidského chování se rozlišuje striktně behavioristický přístup a přístup kombinovaný, který využívá výsledků behavioristické analýzy, poznatků současné neurofyzologie a kybernetiky i subjektivní zkušenosti.

Autor zdůrazňuje význam citění, které podle jeho závěrů má centrální funkci v celém systému chování. Z něj odvozuje emoce a city a motivaci chování. Formuluje vnitřní a vnější faktory chování a zvláštní pozornost věnuje otázce vztahu mezi poznáním a chtěním. Úroveň tohoto vztahu je velmi důležitou charakteristikou každého individuálního subjektu. Na něm závisí vytváření individuálního systému hodnot a životního cíle. Vztah individua a jeho sociálního prostředí je nutno chápat jako vztah dialektický. -jp-

BATALOV, E. JA. — NIKITIČ, L. A. — FOGELER, JA. G.: POCHOD MARKUZE PROTIV MARKSIZMA.

Moskva, Mysl 1970. 142 s.

Kolektivní prací sovětských autorů zahajuje nakladatelství vydávání nové série pod názvem „Proti buržoazní ideologii“.

Je příznačné, že edice začíná právě kritikou Herberta Marcuse, jehož teorie našla na Západě dosti velký ohlas mezi studenty a částí inteligence.

Autoři podrobují kritickému rozboru hlavní práce Marcuse, odkrývají skutečný obsah jeho koncepce, reakční smysl jeho antimarxistických idejí a jejich nebezpečnou úlohu v současném revolučním hnutí.

V první části je podán přehled jednotlivých období evoluce Marcusovy filosofie. V druhé části je rozebírán přístup ke kritice soudobé společnosti v pracích „Eros a civilizace“ a „Jednorozměrný člověk“. V třetí části je podána kritika jeho teorie soudobé revoluce, úlohy proletariátu a inteligence v této revoluci a též kritika Marcusovy koncepce souložného vývoje společnosti v souvislosti s tzv. „třetím světem“.

-jp-

JAROSZEWSKI, TADEUSZ M.: OSOBOWOŚĆ I WSPÓLNOTA.

Warszawa, Książka i wiedza 1970. 587 s.

Kniha významného polského autora je komplexním pojednáním o pojetí osobnosti v současné filosofické antropologii: v marxismu, strukturalismu, existencialismu a křesťanském personalismu.

V první kapitole je podán výklad marxistického pojetí individua v historii a ve společnosti, dále výklad subjektivity, struktury a variability osobnosti. Je zde pojednáno též o tzv. nekomunikativnosti a nepoznatelnosti osobnosti.

V druhé kapitole autor rozebírá a podrobuje kritice existencialistickou antropologii v podání M. Heideggera a J. P. Sartra.

Třetí kapitola je kritickou analýzou antropologie křesťanského personalismu v oblasti tomismu, v katolickém sociálním učení a u jednotlivých filosofů: je kritizována otevřená interpretace personalismu u J. Maritaina, personalismus E. Mounie-